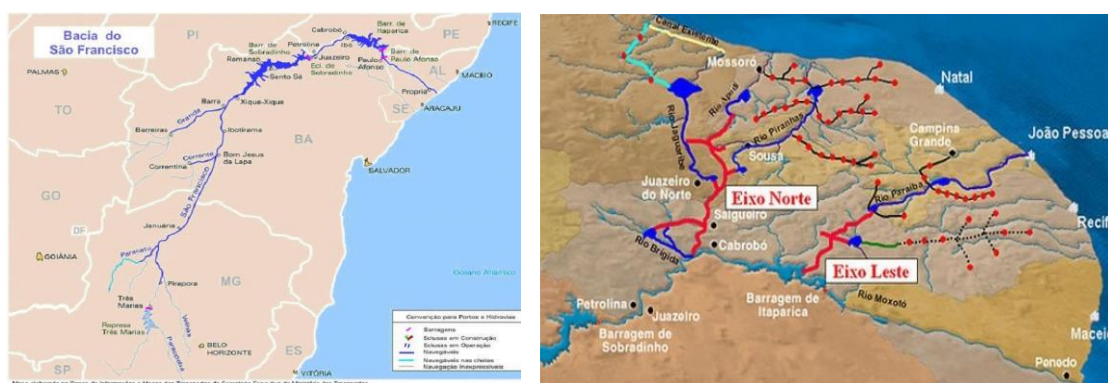

Almanac de Interlingua

Numero 87 – Junio 2017

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Le saga del transposition

Le Fluvio São Francisco, cognite tamben per le supernomine “Velho Chico”, ha plus que 2800 kilometros de extension e curre principalmente per le statos Minas Gerais e Bahia. Al conclusion del obras de transposition, su aquas passa a baniar tamben tres statos semiaride, que ha nulle fluvios perenne.

Il es in 1847, durante le regno de Pedro II, que on trova le prime mention al idea de transponer le aquas del Fluvio São Francisco pro baniar le zona semiaride del Nordest brasilian e mitigar le siccitate que attinge celle region. Al longo del Secunde Imperio e le Ancian Republica, on lo considerava un plano utopic, que difficilmente se poterea realisar un die, per manco de ressources technic e financiari. Le debatto resurgeva in 1943, durante le dictatura de Getúlio Vargas, ma remaneva ancora un discussion scholastic, sin attitudes practic verso su realisation. Le prime projecto consistente era elaborate al initio del 1980s, durante le dictatura militar, ma solmente in 1994 le presidente Itamar Franco inviava un decreto al Senado sollicitante le studios technic necessari. Le presidente subsequente Fernando Henrique Cardoso annunciava le intencion de transponer non solo le São Francisco, ma anque le Fluvio Tocantins, que curre per le latere opposite del semiarido nordestin; ambe projectos remaneva sur le papiro. Durante le governmento de Lula da Silva, se realisava studios de impacto ambiental e, post discussion con plure organos governmental, se approvava in 2005 le “Projecto de integration del Fluvio São Francisco con le bassinos hydrographic del Nordest septentrional.”

Le obras comenciava in 2007, coordinate in parte per le Armea brasilian e in parte per interprisas de construction civil contractate per le governmento federal. In decembre 2013, solmente le Armea habeva concludere su parte, assi mesmo con multe retardo. Alcun portiones del obra presentava defectos e necessitava refacer se, dunque le population comencia a recipere aqua solmente al initio de 2017 – il es dicer cento septanta annos post le nascentia del idea. Melior tarde que jammais, dice le proverbio.

On estima que 12 millones de personas se beneficiara del transposition, que consiste in disviar del fluvio 26 metros cubic de aqua per secundo, sur un fluxo medie de 1850 m³/s. Le transporte del aqua se da per medio de canales de concreto con usque 25 metros de largor e 5 metros de profunditate, organisate in duo axes principal, denominate Nord e Est, que verte aquas in fluvios que bania le statos Ceará, Rio Grande do Norte, Paraíba e Pernambuco. Aqueductos essera constructe in regiones traversante fluvios minor, e tunneles in regiones de altitude. Novem stationes de pumpage auxilia a superar le obstaculos del relievo, elevante le aqua usque a 304 metros sur le nivello marin. Al longo del canales, trenta barrages functionara como reservoirs e permittera le escolamento del aquas mesmo quando le pumpas es inoperante. Le budget del obras es superior a 2,5 milliardos de dollars e on estima que cata metro cubic de aqua costara 0,4 centesimo de dollar. Duo nove axes, Sud e West, ha essite projectate, ma non ha essite constructe ancora.

Al dextra, curvas del Fluvio São Francisco in le stato Minas Gerais, ubi es situate su fontes. Al sinistra, un vista del fluvio presso a su estuario atlantic, inter le statos Alagoas e Sergipe.

Le fluvio que le indigenas denominava *opará*, un substantivo commun que designa tanto le mar como un fluvio exceptionalmente grande, ha su discoperta per le europeos attribute al florentino Amerigo Vespucci, qui navigava per su estuario in 1501. On lo baptisava le 4 octobre de celle anno, con le nomine del sancto del die, secundo le uso del epocha. Iste prime exploratores non avantiava verso le interior per timor al indigenas, dunque il toccava al colonisator Duarte Coelho fundar Penedo, a 40 km del costa, solmente plus que tres decennios plus tarde. Le São Francisco es laudate per su rolo historic pro le integration de Brasil, post que per illo e per su margines fertile affluveva personas e ricchessas que conservava le Nordeste unite al centro-sud brasilian.

Le São Francisco ha importantia strategic pro le generation de energia hydroelectric e le transporte fluvial de cargo. Su relevantia economic se debe anque al pesca e al irrigation agricultural. Per iste motivo, le intencion de disviar su aquas sempre ha causate preoccupation a causa de possibile impactos socioambiental. Secundo le Ministerio de Integration National, le projecto interfere con fermas productive, forestes native, zonas de protection indigena e mesmo sites archeologic, con risco de reduction del biodiversitate, ma tamben promove le occupation e fixation del travaliatores rural, le ablandamento del siccitate in 390 localitates urban, le augmento del renta e commercio in le regiones beneficiate e le reduction de maladies e del pression sur le infrastruttura public de sanitate. Il se tracta de melioramentos considerabile pro le region con plus basse indice de developpamento human del pais, lo que potera impactar sur le migrationes interne tamben – le area metropolitan de São Paulo es a puncto de attinger 20 millones de habitantes, circa 30% de illes proveniente del Nordeste.

Duo paisages touristic del Fluvio São Francisco in le stato Alagoas: al dextra, un canyon presso al barrage hydroelectric in Paulo Afonso; al sinistra, le urbe historic Penedo, con su patrimonio colonial portugese e hollandese.

Reconstructor de facies

Cícero Moraes es specialista in reconstruction facial forense in tres dimensiones, un technica que usa un cranio pro portraitar le facie que un individuo habeva quando ille viveva. Ante que Cícero triumphava professionalmente, ille passava per un grande espavento. “Sempre me placeva le investigation scientific, ma io jammais habeva un opportunitate de travaliar in iste area. In 2011, io reageva a un robamento pro salvar mi familia e recipeva un tiro que excoriava mi capite. Le ferita non era grave, ma le episodio me deprimeva. Pro superar iste depression, io comenciava a studiar subjectos de mi interesse e decideva approfondar me in le area de reconstruction facial forense.”

Le designator de facies dice que le proximitate con le morte cambiava su vita. Post finir su studios, ille deveniva celebre per dar un facie al restos mortal de Sancte Antonio de Padua. Desde tunc, ille ha reconstruite septe facies plus de sanctos e anque de figuras historic como le Senior de Sipán e le poeta Francesco Petrarca.

Cícero Moraes examina le cranio del beata Soror Ana de los Ángeles Monteagudo in Arequipa, Peru, durante le procedura de reconstruction digital.

“Io ha concludere le facie de Sancto Valentino e ora travalia con le reconstruction de alcun figuras religiose e historic que on non pote ancora revelar. Il se tracta de projectos multo interessante pro Brasil e Peru.”

Pro illes qui ama iste technica e desira apprender plus sur illo, le designator publicava un libro in portugese que explica tote le passos del reconstruction facial in 3D. Ille decideva compartir su obra gratuitamente, de modo que tote interessato pote acceder a su contento. Cícero se considera honorate per haber reconstruite tote iste facies e dice que su travalio es passionante perque permette saper le historia occulte de cata un de iste personas notori que ha habite lor facies revivite. Ille rememora tamben su supportatores, explicante que su projectos se face viabile e se realisa con auxilio de multe manos.

Cícero Moraes, qui es studiante de Interlingua, provideva le ligamines in basso, referente al themas reportate in iste articulo:

Surviving a grazed bullet to the head inspired him to become a 3D forensic designer for Saints. Rome Reports

<http://www.romereports.com/2016/10/02/surviving-a-grazed-bullet-to-the-head-inspired-him-to-become-a-3d-forensic-designer-for-saints>

[Video] *Matéria assalto residência* (2011)

<https://www.youtube.com/watch?v=iXsoHDdWAUM>

EXCLUSIVE: Face of Lord of Sipán, the mysterious Moche warrior-priest, is brought back to life with a reconstruction of his 2,000-year-old skull. Daily Mail

<http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-3800028/Lord-Sip-n-brought-life-reconstruction-2-000-year-old-skull.html>

Face of Valentine's Day: Here's what scientists say patron saint of lovers looked like as 3D tech brings him to life. Daily Mirror

<http://www.mirror.co.uk/news/world-news/face-valentines-day-heres-what-9813447>

[Video] *El Rostro de Sor Ana de los Ángeles.* Garcilaso al Día

<https://www.youtube.com/watch?v=6AhzwbK6n0A>

Cícero Moraes. Wikipedia

https://pt.wikipedia.org/wiki/Cícero_Moraes

Manual de Reconstrução Facial 3D Digital (Ebook, PDF, ISBN 978-85-420-0748-0)

<http://www.ciceromoraes.com.br/ebook/pdf/MANUAL%20DE%20RECONSTRU%C3%87%C3%83O%20FACIAL%203D%20DIGITAL.pdf>

Plure maneras de expressar se

Inter tante linguas constructe con intention de devenir un instrumento de communication intercultural, Interlingua se face notar per su malleabilitate, un vice que sovente illo admitte plure maneras de dicer le mesme cosa. Isto se vide per algunos como un avantage, un libertate stylistic capace de entusiasmar plus de adherentes; e per alteres como un trica, un manco de standardisation que disturba le consolidation del lingua.

Iste typo de debatto non es exclusivitate nostre. Illo eveni inter usuarios de altere linguas constructe tamben. Le quinte capitulo del libro *La bona lingvo* ('Le bon lingua'), publicate per Claude Piron in 1989, se denomina *La arto de vortfarado* ('Le arte de facer parolas'). In illo, le autor reporta un opposition ideologic que separa le esperantistas in duo "scholas". Le *skemeca skolo* ('schola schematic'), defendite per Piron, propone le utilisation exhaustive del composition per medio de radices ja existente in Esperanto. Ille afirma que le composition *elinterna* ('desde intra') es un tendentia in linguas ben establite como chinese, russo e germano. Per exemplo, on dice in germano *Krankenhaus* ('casa de malades') e in chinese *yīyuàn* ('sito de curation'), compositiones analoge al parola *malsanulejo* ('loco de individuos insan') in Esperanto. In contrasto, le *naturalisma skolo* ('schola naturalista') se servi plus sovente de prestos *elekstera* ('desde foras'), preferente parolas como *hospitalo*, prise directemente de linguas ben cognite internationalmente.

Ecce lo que conclude le autor sur iste variation de stylo: "Como tote lingua vivente, Esperanto presenta formas diverse. A ocasiones iste formas es rival, perque illos reflecte conceptos concurrente sur le essentia de un medio de communication mundial. Possibilemente, duo formas de Esperanto coexistera sin incommodo, assi como le anglese britannic coexiste con le statounitese. Plus probablemente, tamen, le evolution historic favorira un de iste formas. In mi opinion, nulle autoritate eligera. Decidera le usatores, inconscientemente, equilibrante necessitate e possibilitate, sur le diverse modos de arrangiar bellessa e claressa. Per instincto illes trovava lo que plus ben servira a totes in le joco del evolution linguistic. Assi le lingua se developpara e, ben que multes sembla ancora non notar lo, Esperanto non es plus un projecto, ma un lingua."

Un impressor non es un imprimator!

Le 3 april, Thomas Breinstrup (Danmark) inviava le e-posta sequente, suggerente un correction al ultime Almanac (edition 86, del mense april 2017):

Salute, Cláudio!

Como sempre il es un grande placer recipere le Almanac. Tu es bon a rediger cata edition con un varietate de themas interessante. Io apprende qualcosa nove cata vice. Un correction: Tu scribe super un "impressor", ma un "impressor" non es un persona. Illo es un machina: un impressor a laser, per exemplo. Le profession es "imprimator". Con mi optime salutes in haste.

Thomas

Anque Patricio Negrete (Chile) inviava un commentario in un littera inviate a me le 5 april:

Re tu error del tres prime numeros de Almanac, io non los percipeva; nonobstante, isto es frequente per le simple ration de evitar scriber tanto per manco de tempore; assi, nos selige, curta e colla. Ante le dubita, io consultava le prime numeros: Januario esseva correcte, ma non Febuario e Martio que dice 2016. Como on sole dicer, errar es human; assi diceva un porcospino descendente de un brossa.

Multe gratias a ambe de parte del redactor del Almanac. Como vos sape, commentarios e correctiones es sempre multo benvenite.